

Pandemi Dönemi Sonrası Öğrencilerde Yaşanan Uyum Sorunları

Adaptation Problems in Students After The Pandemic Period

ÖZET

Bu araştırma ile pandemi sonrası öğrencilerin okula uyum süreçlerine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseniyle tasarlanmıştır. Araştırmaya 2022-2023 eğitim-öğretim yılında birinci sınıfları okutmakta olan 13 öğretmen katılmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Öğrencilerde adaptasyon sorunu olarak iletişimsizlik, sosyalleşememe, sanal bağımlılık, içe dönüklük gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okula uyum, pandemi, öğretmen görüşleri

ABSTRACT

This research aimed to examine teachers' opinions regarding students' adaptation processes to school after the pandemic. In this regard, the study was designed in the case study pattern, one of the qualitative research methods. 13 classroom teachers teaching 1st grades participated in this research in 2022. A semi-structured interview form was used for the data obtained from the research. Results such as lack of communication, inability to socialize, virtual addiction and introversion were found as adaptation problems in students.

Keywords: Orientation, pandemic, teacher opinions

Volkan Sarı¹
Suat Yazan²
Tahir Şahin³
Mehmet Mantar⁴
Dilek Mantar⁵

How to Cite This Article

Sarı, V., Yazan, S., Şahin, T., Mantar, M. & Mantar, D. (2025). "Pandemi Dönemi Sonrası Öğrencilerde Yaşanan Uyum Sorunları" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:11, Issue:7; pp:1271-1285. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16420481>

Arrival: 21 February 2025

Published: 26 July 2025

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

GİRİŞ

Problem Durumu

Aralık 2019'da Çin'in Wuhan kentinde hızla yayılan, nasıl ortaya çıktığı belirlenemeyen ve 2020 yılı itibari ile tüm dünyayı etkisi altına başlamıştır. DSÖ Mart 2020'de pandemiye dönüştüğünü duyurmuştur. (DSÖ, 2020).

DSÖ verilerine göre 11 Aralık 2021 tarihi itibariyle dünya genelinde 267 865 289 kişide koronavirüs vakası tespit edilmiş ve 5 285 888 kişi koronavirüs hastalığından dolayı hayatını kaybetmiştir. Aynı tarihte bugüne kadar Türkiye'deki toplam vaka sayısı 9 022 223 iken 78 969 kişinin koronavirüs sebebiyle vefat ettiği kayıtlara geçmiştir. Pandeminin sağlık başta olmak üzere ekonomik, sosyo-kültürel, psikolojik ve eğitim üzerindeki olumsuz etkileri hala daha devam etmektedir. Birçok ülkenin sağlık alt yapısı yetersiz kalmıştır. Hastanelerin kapasitesi dolmuş, yer kalmadığı için hastalar koridorlarda tedavi edilmeye çalışılmış ve tam anlamıyla dramatik tablolar

kamuoyuna yansımıştır. Aynı zamanda sosyal hareketliliği azaltmak için alınan tedbirler de birçok alanda olumsuz sonuçlar doğurmuştur.

Kuşkusuz eğitim de bu olumsuz etkilerden payını oldukça fazla bir şekilde almıştır. Pek çok ülke okullarını yüz yüze eğitime kapatmış ve zorunlu olarak uzaktan eğitime geçme kararı almıştır. Türkiye de yaklaşık bir buçuk yıl kesintisiz yüz yüze eğitimden uzak kalmıştır. Bu süreçte bazı ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de Uzaktan Eğitim süreci başlamıştır. Ancak Türkiye'de'ki her öğrenci uzaktan eğitimden aynı ölçüde yararlanamamıştır. Çoğunlukla ekonomik nedenler ve başka nedenlerden ötürü öğrenciler uzun bir süre eğitimden uzak kalmışlardır. Eğitim alanındaki yaşanan olumsuzluklardan biri de kuşkusuz ilkökula yeni başlayan öğrencilerdeki okula uyum sıkıntılarınıdır. Okula uyum zaten kendi başına bir sorunken bir de pandeminin yaşanması çocuklarda daha fazla stresi beraberinde getirmiştir.

¹ Öğretmen, MEB, Kocaeli, Türkiye. ORCID NO: 0009-0009-8801-2324

² Öğretmen MEB, Kocaeli, Türkiye. ORCID NO: 0009-0003-2470-4352

³ Öğretmen MEB, Kocaeli, Türkiye. ORCID NO:0000-0002-3125-5343

⁴ Öğretmen MEB, Kocaeli, Türkiye. ORCID NO:0009-0000-3638-6986

⁵ Öğretmen MEB, Kocaeli, Türkiye. ORCID NO:0009-0009-9115-3937

Okul Çocuğun hayatındaki en önemli başlangıç noktalarından birisidir. Çocuk dünyaya gözlerini açtığı, ilk adımlarını attığı, büyüdüğü, kendini ait hissettiği ailenin dışındaki farklı bir çevreye girmektedir. Çocuklar bu dönemde ilk defa evden ayrıлып yepyeni bir ortama girmekle kalmayıp, aynı zamanda okul kültürüne uyumla ilgili olarak kendisinden beklenen şekilde davranmalıdır. Bazı araştırmacılar, araştırmalarında ilkökula başlayan çocukların; kuralların olduğu kalabalık, yeni bir ortama girerken sorunlar yaşadığını tespit etmişlerdir. Tüm bu nedenlerle bu çalışmada, pandemi sonrası ilkökula yeni başlayan çocukların okula uyum süreçleri öğretmen görüşlerine dayanılarak ele alınmıştır.

Türkiye’de eğitim alanında pek çok sorun karşımıza çıkmaktadır. Ülkemizdeki genç nüfus oldukça fazladır. Her yıl milyonlarca yeni öğrenci eğitim sistemine dahil olmaktadır. Bu durum eğitim alanındaki talepleri artırmakta ve artan talepler karşısında hizmetlerin yetersiz kalması söz konusu olabilmektedir. Öğretmen niteliğinden öğrencilerin bireysel özelliklerine, hazır bulunuşluktan ailelerin eğitim anlayışına, okullardaki donanım ve fiziksel eksikliklerden müfredatın yoğunluğuna kadar pek çok alanda sayısını çoğaltabileceğimiz eğitim sorunu maalesef ülkemizde halen yaşanmaktadır. Bu yaşanan sorunlardan bir tanesi de öğrencilerin okula uyum süreçleridir. Çocuklar için okula yeni başladıkları dönem, okul kurallarına uymada, arkadaşlarıyla sosyal ilişki kurmada kendi duygu ve davranışlarını kontrol etmede önemli bir yere sahiptir. Şüphesiz çocuktan bu yeni düzene olağan şekilde uyuması beklenmektedir.

İlkokul birinci sınıfların okula uyum süreçleri öğrenciye göre bireysel farklılık gösterebilmektedir. Bazı öğrenciler çok çabuk uyum sağlarken bazı öğrencilerin uyum süreçleri daha zorlu olabilmektedir. Yapılan birçok araştırmada ilkökula başlayan çocukların; kuralların olduğu kalabalık, yeni bir ortama girerken sorunlar yaşadığını tespit etmişlerdir. Okula uyum konusunun önemini yapılan araştırmalar da ortaya koymaktadır.

Dolayısıyla okula uyum bu kadar önemli ve zor bir süreçken pandeminin etkisi de düşünüldüğünde çocuklar açısından bu sürecin daha da karmaşık bir hal aldığı söylenebilir. Çünkü pandemiyle birlikte birçok çocuk tam olarak okullaşamamış veya okullaştıysa bile tam alışmışken tekrar uzaktan eğitime geçildiğinde geri ket vurmalar gerçekleşmiştir.

Araştırmanın Amacı

2019 yılı Aralık ayından tüm dünyayı etkileyen virüs sebebiyle 1,5 yıl kadar okullarda yüz yüze ve kesintisiz eğitim sektöre uğramıştır. Böylece en çok zarar görenlerden birisi de eğitim- öğretim faaliyetleri olmuştur. Pandemi sonrası okullarda karşılaşılan en önemli zorluklardan birisi de öğrencilerin okula uyum sürecidir. Dolayısıyla bu çalışmada da pandemi sonrası öğrencilerin okula uyumları ile ilgili karşılaştıkları problemlere yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Alt Amaçları

Bu araştırmada pandemi sonrası öğrencilerde yaşanan disiplin temelli uyum sorunları ve uyum sürecine ilişkin öğretmen görüşleri incelenmiştir. Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır:

1. Pandemi sonrası, uyum sorunu yaşayan öğrencilerin gösterdikleri davranışlara ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
2. Pandemi sonrası, sınıfa uyum sorunu yaşayan öğrencilerin gösterdikleri davranışların nedenlerine ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
3. Öğrencilerin okula uyum sürecinde pandeminin ayrıca bir etkisinin olup olmadığına ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?
4. Pandemi öncesi ve pandemi sonrası okula uyumu aşmada kullanılan yöntemlere ilişkin görüşleri nelerdir?
5. Pandemi sonrası disiplin sorunu yaşayan öğrencilerin okula uyumunu kolaylaştırmak için öğretmenlerin yaptıkları çalışmalar nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Bu çalışmayla pandemi sonrası ilkökula yeni başlayan öğrencilerin okula uyumları konusunda karşılaştıkları sorunlara yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, pandemi sonrası okula uyumda yaşanan olumsuzlukları ortaya çıkararak politika yapıcıların bir an evvel salgın dönemleri için önceden bir program hazırlaması ve öğretmen görüşleri doğrultusunda birtakım önlemler alması beklenmektedir. Çocuğun okula uyumu veli açısından değerlendirildiğinde de oldukça büyük önem arz etmektedir. Özellikle pandemi döneminde yapılan sokağa çıkma yasakları ve diğer uygulamalar ister istemez çocukların psikolojilerinde olumsuz geleceğe dair sorunlar yarattığı düşünülmektedir. Öğretmenler açısından düşünüldüğünde de bu tarz riskli

durumlara öğrencilere nasıl yaklaşımda bulunacağını bilmesi, gerekli yöntem ve tekniklere sahip olması ve edinmesi açısından bu çalışma önem arz etmektedir.

Çocuğun ileriki eğitim hayatına ve akademik başarısına etkisi düşünüldüğünde pandemi dönemi sonrası öğrencilerde yaşanan disiplin temelli uyum sorunları ve süreci incelenmesi gereken önemli bir konudur. Normalde bazı çocuklarda okula uyumun çok da kolay olmadığı bilinirken, pandeminin bu konudaki etkisi merak edilmektedir. Bu çalışma aracılığıyla elde edilecek bulgular ve ulaşılabilecek sonuçlar, konuyla ilgili yeni değerlendirmelerin yapılabilmesine ve alana katkı sağlayacaktır.

Sayıtlar

- 1)Öğretmenler araştırmacının hazırladığı görüşme formunu içtenlikle cevaplamışlardır.
- 2)Öğretmenlerin görüşme sorularına verdikleri cevaplar gerçeği yansıtmaktadır.

Sınırlılıklar

Bu araştırma, Kocaeli iline bağlı İzmit ve Körfez ilçelerinde bulunan MEB'e bağlı ilkokullarda 2022-2023 Eğitim-Öğretim yılında Kocaeli ili İzmit ve Körfez ilçelerinde görevli olan 1. sınıf öğretmenlerinin görüşleri ile sınırlıdır.

Tanımlar

Okula Uyum: Akademik başarı ile birlikte, sosyal davranışlarla da ilişkili geniş kapsamlı bir kavram.

Pandemi: Pandemiler ve pandemik hastalıklar ülkeler, kıtalar hatta tüm dünyayı kapsayan büyük alanlara dağılan ve etki eden salgınlara verilen addır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Okula Uyum

İlkokula başlamak çocuğun hayatında oldukça mühim ve farklı bir olaydır. Çocuklar bu süreçte ilk kez evden ayrılmakta ve yepyeni bir ortama ebeveynlerinden yoksun bir şekilde girmektedirler. Evde istediği zaman istediğini yapabilme, özgürce davranabilme özelliklerine sahip olan çocuk, zilin çaldığını duymadan dışarı çıkmayacağını, etrafındakilerle birlikte hareket etmenin gerekliliğini öğrenir. Okul çocuklar için daha önceki yaşantılarını geçirmedikleri düzenli, sistemli ve kurallı bir yerdir. Okulda çocuklar bir otoritenin yani öğretmenin kontrolüne girerler. Akıllı tahta, defterler, gibi birbirinden değişik eğitim- öğretim araç- gereçleriyle dolu olan eğitim ortamını görür ve haftanın en az 5 günü uzun bir süre bu ortamda kalırlar.

Okula uyum ise akademik başarı ile birlikte sosyal davranışlarla da bağlantılı çok kapsamlı bir kavramdır. Pianta (1997) tarafından okula uyum, akademik ve sosyal beceri ile öz-düzenleme becerilerini kapsayan bir kavram olarak tanımlanmıştır. Eğitim hayatının başlangıcında, okula adaptasyon; çocukların okula bakışları, sosyal açıdan beklentileri, öğrenme arzuları ve okul başarıları ile ilgilidir.

Tüm eğitim kademelerinde okula yeni başlamak telaşlı bir süreçtir. Bu sebeple okula başlama birçok çocuğun hayatında önemli bir yer oluşturduğu için uyum sürecinin ne kadar önemli olduğunu da gösterir.

Okulu açıldığı ilk haftalarda çocuklar uyum sağlamada sorun yaşayabilir. O zamana kadar ailesinin gözetiminde olan çocuktan, günün büyük bir kısmında daha önceden tanımadığı insanlarla birlikte olması ve birtakım kurallara uyması beklenir. Ancak adapte olma konusunda çocuktan çocuğa farklılıklar vardır. Bazı çocukların okula uyumu çok kısa zamanda ve kolaylıkla gerçekleşirken, bazı çocuklar için bu süreç oldukça uzun sürmekte ve zor olmaktadır.

Araştırmacılar, okula uyumun çok geniş kapsamlı bir kavram olarak tanımlamakta ve çocukların sadece akademik başarı değil, çocukların okula sosyal, psikolojik ve okul yaşamına uyum gibi daha kapsamlı bir durum olarak adlandırılmaktadır.

Okula henüz yeni başlamış olan birinci sınıf öğrencilerinin, okulun açılmasından bir süre sonra sosyal ve duygusal açıdan uyum göstermesi beklenir. Bu anlamda, kendine güven duymaları, arkadaşlık kurabilmeleri, okula severek devam etmeleri gibi özelliklere sahip olan çocuklarda okula uyumunun daha kolay sağlanması beklenir. Bu nedenle okula toplumsal ve duygusal yönden uyum, bireyin eğitim yaşantısındaki en önemli adımlardan biri olarak görülmektedir.

Çocukların okula uyum sağlamasında etkili olan birçok etken bulunmaktadır. Çocuğun okula uyumunda okul öncesi eğitime katılımının sağlanması, anne babasının okula bakış açısının, çocuğa sağlanan çeşitli imkanların etkisi bir hayli fazladır. Ayrıca çocuğun başlayacağı eğitim kademesine zihinsel, bedensel, ruhsal yönlerden hazırbulunuşluk okula adaptasyonu kolaylaştırır.

Literatürde okula uyumu etkileyen farklı değişkenlerin etkili olduğu belirlenerek özellikle öğretmenler, arkadaşlar ve ebeveynlerin etkili olduğu belirtilmektedir. Okul öncesi eğitimin çocukların ilkököl birinci sınıftaki okula uyumlarına etkisinin incelendiği araştırmalarda, öğretmen görüşleri incelenmiştir. Okul öncesi eğitimi almış çocukların ilkököl 1. Sınıfa uyumları ile ilgili yapılan incelemelerde öğretmen görüşleri genelde şu şekildedir; Okul öncesi eğitim almış çocukların ilkököl her açıdan uyumları çok daha kolaydır.

Bir başka araştırmaya göre okul öncesi eğitim almış ve almamış çocukların okul ortamına hazır bulunuşlukları incelenmiş. Araştırma neticesinde okul öncesi eğitimi almış çocukların hazır bulunuşluklarının önemli oranda daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Okul öncesi eğitimi alan 1. sınıf öğrencilerinin okul öncesi eğitime katılmayan öğrencilere oranla ilişkiyi başlatma ve devam ettirme, grup çalışmalarına katılma, özdenetimini koruma (Erbay, 2008), okula isteyerek gitme, eşyalarını paylaşma, okul ve sınıf kurallarına uyma, birlikte yaşamının gereği olan toplum kurallarına uymalarında daha ileri düzeyde oldukları gözlenmiştir. Eğer bir çocuk okul öncesi eğitimine katılmışsa okula uyumu daha basit olacaktır.

İlkokula uyumun sağlanabilmesi için önemli olan bir başka değişken ise ailedir. Aileler çocuğun okula başlamasında ve uyum sürecinde önemli bir unsurdur, adeta kilit noktasıdır. Aile çocuğun fiziksel, duygusal, sosyal ve akademik hayat tecrübelerini edinmesinde kritik bir öneme sahiptir. Bunun yanı sıra çocuğun okul hayatıyla ilgili beklentileri, okula karşı tutumu, kişilik özellikleri ve aile içi iletişim bağlamında da çocuğun okula uyumunu kolaylaştırmakta veya tam tersine zorlaştırmaktadır. Aşırı koruyucu ve denetleyici bir tutum sergilemesi, hem çocuğun aileye hem de ailenin çocuğa aşırı bağımlı hale geldiği durumlarda çocuğun okula uyumu zorlaşabilmektedir (İnal,2010). Ayrıca ailenin sosyo-ekonomik düzeyi ve anne babanın eğitim düzeyinin çocukların okula uyum sürecinde etkili olduğunu gösteren araştırmalar literatürde mevcuttur.

Okula uyumun sağlanabilmesi için önemli görülen bir diğer değişken ise çocuğun yaşıdır. Mühlenweg, Blomeyer, Stichnoth ve Laucht (2012), okula belirlenen tarihten daha erken başlamanın çocukların zihinsel gelişimleri üzerinde çok fark yaratmadığını, fakat zihinsel gelişim alanı dışındaki alanları olumsuz olarak etkilediğini saptamışlardır. Öztürk ve Uysal (2013) yaptıkları çalışmada ilkököl birinci sınıf öğrencilerinin okuma-yazmayı öğrenme zamanlarını öğrencilerin yaşlarına göre kıyaslamışlardır. Yapılan araştırma neticesinde öğretmenler, 60-66 aylık öğrencilerin görsel ve işitsel algı konularında zorlandıklarını ve bundan dolayı sınıfta bulunan 72 aylık öğrencileri de olumsuz etkilediklerini ifade etmişlerdir.

Çocuğun kendisinden beklenen davranışı sergileyebilmesi, bu davranışı yapabileceği yaşa yani olgunluğa ulaşmış olması ile doğrudan ilişkilidir. Örneğin, ilk okuma yazma aşamasını başarılı bir şekilde tamamlayabilmesi için kalemi doğru tutup yazabilmesi gerekmekte ve bu da parmak kaslarının gelişmesiyle mümkün olmaktadır. (Chomsky, 2007).Türkiye’de 30.03.2012 tarihinde kabul edilen 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ve bazı kanunlarda yapılan değişikliklerle zorunlu eğitim 4+4+4 şeklinde 12 yıla kesintisiz olarak çıkarılmıştır. 28360 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’ndeki değişiklik ile 30 Eylül tarihi itibarıyla 66 ayını dolduran çocuklar zorunlu olarak, 60-66 ay arasında olan çocuklar ise velinin isteği kapsamında okula kaydedilmişlerdir. Bir yıl sonra bu uygulama esnetilerek; 60-65 aylık olanların veli isteği ile gönderebilmesi, 66-68 aylık olanların veli dilekçesiyle ve 69-71 aylık olanların okula başlamaları raporla bir yıl ertelenebilir şeklinde tekrar düzenlenmiştir (Resmî Gazete, 2012b).

Bu değişiklik okula başlama yaşını Türkiye’de tartışma konusu ve gündem haline getirmiştir. Bazı kesimler 60 ayı okula başlamada erken bulmuşlardır. Resmi gazetede yayınlanan 10 Temmuz 2019 tarih ve 30827 sayılı yönetmelik ile “a) İlkokulların birinci sınıfına, kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 69 ayını dolduran çocukların kaydı yapılır. Ayrıca 66, 67 ve 68 aylık çocuklardan velisinin yazılı isteği bulunanlar da ilkököl birinci sınıfa kaydedilir) Okul müdürlükleri, yaşça kayıt hakkını elde eden çocuklardan 69, 70 ve 71 aylık olanları velisinin yazılı talebi bulunması halinde okul öncesi eğitime yönlendirir veya kayıtlarını bir yıl erteler.” şeklinde bir değişikliğe gidilmiştir.

Uyum, bireysel bir faktör gibi görülse de fiziksel, çevresel, sosyal, duygusal, bilişsel alanlarda birçok faktörün uyumla ilişkili olduğu görülmektedir. Bir başka deyişle okula uyum; öğrencinin akademik başarısını içeren akademik uyumu; okulda bulunan arkadaşları ve diğer bireylerle kurduğu ilişkileri içeren sosyal uyumu ve okulda kurallara uyma gibi davranışları içeren davranışsal uyumu içine alan kapsamlı bir kavramdır. Öğrencilerin okula sosyal ve duygusal yönden uyum düzeylerinin onların gelecekteki öz benlik algıları, akademik başarıları, çağın gerektirdiği çok yönlü becerilere hakimiyetleri ve ruh sağlıkları üzerinde belirleyici etkisi olduğu düşünülürse (Demoulin, 2000) ilkököl uyum süreçlerinin incelenmesi oldukça önemlidir.

Pandemi

2019 yılı sonlarında Çin'in Wuhan kentinde görülen virüsün yayılma hızı 2020 yılı başlarında iyice artmış ve başka ülkelerde de görülmeye başlamıştır. Kısa sürede tüm dünyaya yayılan yeni tip koronavirüsün (COVID-19) Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemiye dönüştüğü duyurulmuştur (DSÖ,2020). DSÖ verilerine göre 11 Aralık 2021 tarihi itibarıyla 267 865 289 kişide koronavirüs vakası görülmüş ve 5 285 888 kişi koronavirüs hastalığından dolayı hayatını kaybetmiştir. Aynı tarihte Türkiye'deki toplam vaka sayısı 9 022 223 iken 78 969 kişinin koronavirüs sebebiyle vefat ettiği kayıtlara geçmiştir.

Pandeminin Etkileri

İnsanoğlu tarih boyunca birçok küresel felaketle karşı karşıya kalmıştır. Savaşlar, depremler ve sel felaketlerinin yanında veba, İspanyol gribi gibi salgın hastalıklarla da mücadele etmiştir. Yaşanan bu felaketler insanların yaşamlarını olumsuz etkilemiş, ayrıca can kayıplarına, zorunlu göçlere neden olmuştur. Fakat geçmişten günümüze kadar yaşanan felaketlerin hiçbirisi COVID-19 Pandemisi kadar kapsamlı bir alana etki etmemiştir. Dünya üzerinde Mayıs 2021 tarihinde artık COVID-19 Pandemisi'nden etkilenmeyen hiçbir ülke kalmamıştır. Pandemi sadece hastalığı geçiren insanları etkilememiştir. Aynı zamanda hastalığın yayılmasına engel olmak için alınan tedbirlerden dolayı olarak bütün insanlar etkilenmiştir.

COVID-19 Pandemisi'nden sağlık başta olmak üzere ekonomik, politik, sosyo-kültürel, eğitim gibi birçok alan derinden etkilenmiştir. Ülkeler kendilerini pandemiden korumak ve daha az etkilenmek için değişik tedbirler almışlardır. Ülkesinin sınırlarını giriş-çıkışlara kapatma, sokağa çıkma kısıtlaması, kendini izole etme, karantina uygulaması, esnek çalışma, şehirlerarası seyahat kısıtlaması, evden çalışma, okullarda yüz yüze eğitime ara verme gibi birtakım uygulamalar hayata geçirilmiştir. Şüphesiz burada en fazla etkilenen alanlardan birisi eğitim olmuştur. Virüsün hastalığa dönüşerek bulaşın artması sonucunda ülkeler on-line eğitime geçme kararı alarak, okullar kapatılmıştır. (Sönmez, Yıldırım ve Çetinkaya, 2020).

Okulların yüz yüze eğitime kapatılmasıyla uzaktan eğitime geçme kaçınılmaz olmuştur. Örneğin Çin Halk Cumhuriyeti Eğitim Bakanlığı ile Bilgi Teknolojileri Bakanlığı ortak bir çalışmayla öğretmen ve öğrencilere çeşitli çevrimiçi platform seçenekleri sunmuşlardır (Xie ve Yang, 2020). Çekya'da ise televizyon ve internet üzerinden uzaktan eğitim süreci başlatılmış, ilkökul kademesindeki çocuklar günde 2-4 saat arasında uzaktan eğitime katılmışlardır (Brom ve diğerleri, 2020). Eğitim Reformu Girişimi (ERG) 2021 Eğitim İzleme Raporunun bazı verileri şöyledir:

Nisan 2020'den bu yana toplam 1,6 milyar öğrencinin eğitimi sekteye uğradı. Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu'nun (UNICEF) COVID-19 ve Okulların Kapanması raporuna göre dünyada 22 milyon okul öncesi, 105 milyon ilkökul, 53 milyon ortaokul ve 34 milyon ortaöğretim öğrencisinin yüz yüze eğitim alacakları sürenin neredeyse %75'i gerçekleşemedi. Ayrıca, 100 milyonu aşkın öğretmen ve okul personeli de salgın sürecinden etkilendi. Türkiye, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'nün (UNESCO) hafta sonları ve resmi tatilleri içine katarak sağladığı verilere göre, 31 Ağustos 2020-2 Temmuz 2021 tarihleri arasında Meksika, Kosta Rika ve Polonya'dan sonra Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ülkeleri arasında okulların en uzun süre kapalı olduğu dördüncü ülke oldu.

Pandemi Ve Türkiye'de Eğitim

11 Mart 2020 'de Türkiye'de yani tip koronavirüs tanımlı bir hastanın olduğu bilgisi sağlık bakanı Fahrettin Koca tarafından duyurulmuştur. İlk vakanın duyurulmasının ardından Türkiye'de okullar ilk etapta 16 Mart- 30 Nisan 2020 tarihine kadar tatil edilmiş ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde açık ve uzaktan eğitim uygulamaları kapsamında 3 televizyon kanalı ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden sürdürülmesine karar verilmiştir (MEB, 2020a). Pandeminin etkilerinin artarak devam etmesi sebebiyle, 29 Nisan 2020 tarihinde alınan bir kararla okulların tatil süresi 31 Mayıs 2020 tarihine kadar uzatılarak, eğitimin uzaktan eğitim ile sürdürüleceği, öğrencilerin sınıf geçmeleri ile ilgili olarak birinci dönem notlarının geçerli olacağı ve her koşulda üst sınıfa geçecekleri açıklanmıştır (Anadolu Ajansı, 2020). Böylece 2019- 2020 eğitim öğretim yılının ikinci dönemi uzaktan tamamlanmıştır. Bu süreçte EBA ve üç televizyon kanalı faaliyete geçse de değişik nedenlerle birçok öğrencinin uzaktan eğitime erişemediği bilinmektedir. MEB'in verilerine göre 23 Mart-19 Haziran 2020 tarihleri arasında 18 milyondan fazla öğrenciden sadece 7383213 'ü EBA'yı kullanabilmiştir.

Pandeminin devam etmesi ve her geçen gün kötüye gitmesinden dolayı 2020-2021 eğitim öğretim yılında bazı sınıflar eğiti- öğretimi uzaktan tamamlamak zorunda kalmıştır. Eğitim Reformu Girişimi (ERG) 2021 Eğitim İzleme Raporuna göre; 2020-2021 eğitim öğretim yılının %44,4'ünde, yani 87 gün, tüm bölge ve kademelerdeki okullar kapalıydı. Okula en uzun süre gidebilenler 109 günle okulöncesi eğitim ve 99 günle 1. sınıf öğrencileriydi.

6, 7, 10 ve 11. sınıflar ise yüz yüze eğitime en kısa süre devam eden kademelerdi. 95 gün açık kalan köy okulları ve 94 gün açık kalan, özel eğitim okulları ise en uzun süre açık kalan eğitim kurumlarıydı.

Salgın sürecinde 1,5 yıla yakın bir süre yüz yüze eğitime ara verilmesiyle EBA canlı ders uygulamaları, EBA TV kanalları üzerinden dersleri takip etme gibi uygulamalarla uzaktan eğitim faaliyetleri yürütülmüştür. Ancak internete erişim sıkıntısı, canlı derse katılacak tablet, telefon vb. olmaması gibi sebeplerle bazı öğrenciler uzaktan eğitimden fayda sağlayamamıştır. MEB'in 23 Mart 2020- 19 Haziran 2021 verilerine göre 18 milyondan fazla olan öğrencinin sadece 14 milyon 82 bini uzaktan eğitim faaliyetlerine dahil olabilmişlerdir.. Böylece uzaktan eğitim aynı zamanda eğitimde fırsat eşitsizliğini de doğurmuştur. Ailelerin ekonomik düzeylerinin yetersiz olmasından dolayı uzaktan eğitime katılım etkilenmiştir. Türkiye'de COVID-19 ile eğitim kesintiye uğramasından 1326123 okul öncesi, 4972430 ilköğretim, 11404385 ortaöğretim, 7198987 yükseköğretim öğrencisi etkilenmiştir (UNESCO,2020b).

Pandemi Ve Okula Uyum

Pandemide hastalığın bulaşını önlemek amacıyla alınan önlemlerden biri de okullarda bir süreliğine yüz yüze eğitime ara vermek olmuştur. Salgının seyri dolayısıyla yaklaşık bir buçuk sene çocuklar eğitimlerine okuldan uzakta devam etmek zorunda kalmışlardır. Haliyle bu uzun ayrılışın ardından okula tekrar dönmek zor bir süreç haline gelmiştir. Pandemi sonrası ilkokula yeni başlayan öğrenciler, anasınıfı eğitimlerini tam olarak tamamlayamadan ilkokula başlamak durumunda kalmışlardır. Bu da birtakım eksiklikleri ve aksaklıkları beraberinde getirmiştir. Pandemi ile birlikte çocukların hayatında okula ilgili alışlagelmiş pek çok düzen değişmiştir ve çocuklar birtakım özelliklerini kaybetmişlerdir. Çocuklar pandemi ile birlikte yalnızca yüzyüze eğitim ile birlikte sosyal ve kültürel aktivitelerden de uzak kalmışlardır. Bu da, pandemi sonrası okula uyum sürecinde çocukların sosyalleşme anlamında da birtakım sıkıntılar yaşamasına sebep olmuştur.

Pandemi süreci yetişkinlerin bile ayak uydurmakta zorlandığı günlük yaşamın yeni kurallara, yeni olağan durumlara alışmayı gerektiren bir süreçtir. Maske, mesafe, hijyen kurallarının okulda da devam edecek olması çocuklar için zaman zaman bunaltıcı olabilmektedir. Ayrıca çocuklar çevresinden duydukları hastalık ve ölüm haberlerinden oldukça fazla etkilenmektedirler. Okulda virüs kapma, hasta olma endişesi taşıması çocukların okula uyumunu daha da güçleştirmektedir. Bu konuda MEB tarafından okulların açıldığı ilk haftalarda okula uyum programı yayınlanmış ve öğrencilere uygulanmıştır. Ayrıca ailelerin, pandemi sonrası okula adaptasyonunun normalden daha fazla zaman alacağı ve zorlu süreceğini tahmin edip destek olmaları çocuklarının bu durumu daha kolay atlatalmalarına yardımcı olacaktır.

Tüm dünyayı ve ülkemizi fazlasıyla etkileyen, günlük hayatımızı ve kurallarımızı büyük ölçüde değiştiren ve dönüştüren COVID-19 salgını, eğitim alanıyla birlikte birçok farklı sektör ve toplumu da olumsuz etkiledi. Ülkemizde eğitim veren ve eğitimden sorumlu kurum ve kuruluşların aldığı önlemler ve kararlar neticesinde öğrenciler, veliler, öğretmenler ve okul yöneticileri kendilerini uzaktan eğitim sistemine geçiş sürecine başarıyla uyum sağlayabilmişlerdir. Bu zorlu süreçte velilerin çocuklarıyla, öğretmenlerin de öğrencileriyle doğru iletişim ve etkileşimi çok önemlidir. Ülkemizde pandemi ile birlikte çeşitli çevrimiçi platformlar kullanılarak online eğitime geçilmiştir. Böylece öğrencilerin eğitim hayatı kesintisiz devam etti. Öğretmenler eğitim, psikolojik ve teknolojik alanlarda bilgi, beceri ve deneyimlerinde büyük gelişmeler gördüler. Öğretmenler öğrencilerine EBA üzerinden ödev verdi. Canlı sunumlara geçilmesiyle süreç olumlu bir şekilde desteklendi.

Dünyadaki her ülkenin çok fazla zorluklar yaşadığı COVID-19 pandemisi sırasında, anne ve babalara çocuklarıyla daha fazla iletişim ve etkileşim kurarak bu zor dönemi en az zararlı atlatmaları konusunda yardımcı olmaları tavsiye ediliyor. Ayrıca, öğretmenlerin bu zorlu süreçte eksikliklerinin olduğu psikolojik, eğitimsel ve teknolojiyi doğru kullanma bilgisi başta olmak üzere, uzaktan öğrenmeyi kullanma sürecinde ve salgın sonrası dönemde öğretmenlere daha fazla eğitim verilmesine ciddi önem verilmektedir. Üniversitelerde ve hizmete başlamadan önce öğretmen yetiştiren adaylar, dijitalleşen, değişen ve gelişen dünyanın bilgi, beceri ve deneyimlerine yönelik çeşitli eğitimler yoluyla benzer şekilde geliştirilmeli ve değiştirilmelidir. Salgın sürecinin sonunda ve sonrasında bu zorlu sürecin kalıcı etkilerini azaltmak ve travmayı tamamen ortadan kaldırmak için öğrenci, veli ve öğretmenler psikososyal eğitimlerle iyileştirilmelidir (Kurnaz ve Seçmeli, 2020: 283-289).

İlgili Araştırmalar

Varışlı (2021), COVID-19 pandemisi sürecinde eğitim ve dijital öğrenme ortamlarının dönüşümünü sosyolojik olarak ele almıştır. Çalışma, farklı sosyo -ekonomik geçmişlerden gelen öğrencilerin dijital, online öğrenme ortamlarında karşılaşılabilecekleri sorunları vurgular ve açıklar. Bazı öğrencilerin online eğitim için gerekli olan bilişim materyallerine ulaşmakta zorluk yaşadıkları tespit edilmiştir. Öğretmen-öğrenci ilişkisinin bu süreçte

geçirdiği değişimler anlatılır. Araştırma, öğrencilerin bir öğretmeni fiziksel olarak görmemekten dolayı motivasyon eksikliği yaşayabileceklerini ve otoriteyi görmekte zorlanabileceklerini buldu.

Bozkurt (2017) yaptığı çalışmada ülkemizde uzaktan eğitimin gelişimini ve bu süreçte yaşanan önemli olayları kayıt altına almayı ve uzaktan eğitimin geçmişten- günümüze gelişiminin aşamalarını oluşturmayı amaçlamıştır. Çalışmanın sonunda ülkemiz için uzaktan eğitime yönelik değerlendirmeler ve önerilerde bulunulmuştur.

Keleş, Taş ve Aslan (2016), öğretmen adaylarının matematik ve matematik öğretimi ile ilgili okul öncesi eğitim algılarını değerlendirmeyi amaçlamışlardır. Araştırma çalışma grubunu 2013-2014 eğitim - öğretim yılında Çukurova Üniversitesi'nde öğrenim gören okul öncesi öğretmen adayları 227 oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda 7 kategori tanımlanmıştır. Bu kategorilerin 5'i olumlu, 2'si olumsuzdur. Araştırma sonucunda yaşamın kaynağı, zihinsel süreç becerilerini kapsayan matematik ve öğrenmesi eğlenceli olan matematik gibi kategorilerin öne çıktığı tespit edildi.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeli ile yürütülmüştür. Durum çalışması ilginç ve özel bir olgunun, durumun kendi koşulları içerisinde betimlenmesi ve incelenmesidir (Sönmez ve Alacapınar, 2011, s. 82; Merriam, 2013, s. 40). Durum çalışmaları bütüncüdür ve bağlamsal hassasiyete sahiptir (Patton, 2014, s. 447). Sınırları belirli bir veya birkaç durum çalışılır (Creswell, 2007, s. 73). En temel özelliği bir veya birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 77). Durum çalışmalarında mevcut olan veri toplama ve analiz tekniklerinden yararlanılır (Yin, 2009, s. 18). Bu çalışmada, pandemi sonrası ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula uyum süreçlerinin öğretmen görüşleri doğrultusunda tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bundan dolayı bu araştırma bir durum çalışmasıdır.

Çalışma Grubu

Araştırmaya Kocaeli ili İzmit ve Körfez ilçelerinden katılan katılımcılara ait demografik bilgiler aşağıdaki Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1: Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Rumuz	Cinsiyet	Yaş	Mezuniyet Derecesi	Mesleki Kıdem Yılı
Öğretmen 1	Erkek	29	Lisans	7
Öğretmen 2	Kadın	40	Lisans	18
Öğretmen 3	Erkek	28	Lisans	6
Öğretmen 4	Kadın	37	Lisans	13
Öğretmen 5	Erkek	36	Lisans	13
Öğretmen 6	Kadın	54	Lisans	30
Öğretmen 7	Kadın	51	Lisans	30
Öğretmen 8	Kadın	39	Lisans	15
Öğretmen 9	Erkek	25	Lisans	11
Öğretmen 10	Kadın	39	Lisans	21
Öğretmen 11	Erkek	32	Lisans	13
Öğretmen 12	Erkek	29	Lisans	16
Öğretmen 13	Erkek	31	Lisans	14

Araştırmaya 2022-2023 Eğitim-Öğretim yılında ilköğretim birinci sınıfları okutmakta olan 7 erkek 6 kadın olmak üzere toplam 13 sınıf öğretmeni katılmıştır. Katılımcıların yaşları 25 ile 54 arasında değişmekte olup tamamı lisans mezunudur. Görüşmeye katılan sınıf öğretmenlerinin mesleki kıdem yılları ise 6 ile 30 yıl arasında değiştiği anlaşılmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veriler yedi adet açık uçlu sorudan oluşan bir görüşme formu ile toplanmıştır. Öncelikle araştırmacı tarafından konuyla ilgili literatür taraması yapılmıştır ve ardından görüşme soruları hazırlanmıştır. Hazırlanan görüşme soruları, iki sınıf öğretmeni ve bir rehberlik öğretmeni tarafından incelenmiştir. Görüşme formunda ayrıca katılımcıların demografik bilgilerini içeren üç soru daha bulunmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırma verilerinin toplanmasında yedi açık uçlu, üç'te katılımcıların bilgilerini içeren bir görüşme formu kullanılmıştır. Öğretmenler ile yapılacak her bir görüşme için buluşma yeri ve zamanı önceden ayarlanmıştır.

Görüşmeler katılımcıların kendilerini rahatça ifade edebilecekleri ortamlarda yüz yüze olarak gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler 10-15 dakika arasında sürmüş ve ses kaydı alınmıştır. Görüşmeye başlamadan önce rahat ortam yaratmak adına katılımcılarla tanışılmış ve sohbet edilmiştir. Görüşmeler 14 Aralık-22 Aralık tarihleri arasında 13 birinci öğretmenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinden elde edilen görüşmeler içerik analizine tabi tutulmuştur. Her bir görüşmeye kodlar verilmiştir. Görüşmelerde öne çıkan ana fikirler gruplandırılarak tasnif edilmiştir. Akabinde de görüşmeler alt problemlere cevap verecek şekilde değerlendirilerek sunulmuştur.

BULGULAR VE YORUM

Pandemi Sonrası Okula Yeni Başlamış Olan Öğrencilerde Gözlemlediğiniz Okula Uyum Sorunlarına İlişkin Bulgular.

Pandemi sonrası okula yeni başlamış olan öğrencilerinizde gözlemlediğiniz okula uyum sorunlarına ilişkin bulgular öğretmenler görüşlerine göre değerlendirildiğinde; genel anlamda davranış bozukluklarının olduğu, iletişim probleminin yaşandığı, akademik olarak hazır bulunuşluklarının olmadığı, asosyal bir yapılarının olduğu, kuralsızlıkların çok fazla yapıldığına dair görüşlerin ön plana çıktığı görülmektedir. Bu tür uyum sorunları öğretmenlerin görev yaptıkları okulun konumuna göre, türüne göre de değişiklik gösterebilmektedir. Fakat bütün olarak ele alındığında belirtilen problemler ortak problemler olarak ortaya çıkmıştır. Konuyla ilgili örnek görüşme kayıtları aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

Öğretmen1:“...büyük sorunlar yaşadık. Çocuklarımız okula adapte olmakta çok zorlandılar. Bu her kesimde olduğu gibi bütün birer aynı sorunu yaşadılar biliyorum. Özellikle ana sınıfına gitmeyen çocuklar birden disiplin, sorumluluk ve kurallar içine girdiği zaman birden tedirginlik yaşadı. Bu tedirginlik diğer çocuklara da nüksetti. Diğer çocuklar da sorun yaşamaya başladı. Yaklaşık bir on gün boyunca çocukları okula adapte etmeye çalıştık. Öğrencilerin bu şekilde olmalarının en büyük sebebi anaokuluna gitmemeleriydi. Çoğu aile pandemi nedeniyle onları anaokuluna göndermemiş. Bir de çocuklar evden de dışarı çıkmayınca sosyallikten de uzaklar. Nasıl davranacaklarını bilmiyorlar. Kalabalık gürültülü bir ortama girdikleri için çocuklar davranış bozuklukları yaşıyorlar. Bu da uyum sürecini uzattı, geciktirdi...”

Öğretmen 3:“...şöyle söyleyebilirim. Bu sene bizim okulumuzda anasınıfına gidemeyen çok öğrenci olduğu için bu sene başında iki ay falan sınıf kurallarının öğretilmesi konusunda işte kapı çalışmasından tutun parmak kaldırma, işte öğretmene nasıl davranılması gerektiği, nasıl konuşulması gerektiği konularında aşırı bir zorlanma yaşadık. Tabi çocuklar evde oyun oynamaya alıştıkları için ders olayına alışkın olmadıkları için, bir süre akademik olarak uzun süre bir de yedi saat okulda kalıyorlar. Servisle gelip gittikleri için o yedi saatte onlara çok ağır geldi o dönemde. İşte ne bileyim kimisi okuldan kaçmayı bile düşündü o dönem için sene başlarında. Akademik olarak hazır değillerdi. Hala bile tam olarak hazır oldukları söylenemez. Dikkat ve hazır bulunuşlukları çok düşük. Öğrenmeye açık değiller öyle söyleyeyim yani. Hani çok enerjikler sınıf içinde koşma, gezme. Arkadaşlarına özellikle şiddet uygulayan öğrencilerde çok meyilli bizde. Adaptasyon da çok sıkıntı bizde o yüzden. Pandemi sürecinde de evde olmaya alışık oldukları için...”

Öğretmen 7:“...iletişim problemi var. Birbirleriyle kesinlikle iletişim kurmuyorlar. Benim yönlendirmemle arkadaş oldular. Benim yönlendirmemle arkadaş oluyorlar. Hala aralarına almadıkları arkadaşları var. Oyunlarda ve sınıfta gruplaşmalar oldu. Bunun önüne geçmeye çalışıyorum. Herkesle tanışsın herkesle oynasın istiyorum. Bunlar var. Okula alışmada sorun yaşadık. Ağlama krizlerimiz oldu. Bir tane öğrencim bazen dedesiyle bazen annesiyle bir ay boyun okula geldi ve asla sınıftan çıkmasına izin vermedim. Diğerleri ailemizi özledik ne zaman gideceğiz biz gibi soruları yönettiler. Ben gitmelerine izin vermedim. Sınıfta telefonla ailelerini aradım görüşturdüm sakinleştiler. Ama şu an şu durumda geçti. Pandemiye sürekli anne babayı gördükleri için eve kapandıkları için onlara bağımlı oldular. Ana sınıfına gitmedikleri için evden ayrılamadılar. Bu nedenle iletişim ve sosyalleşme sorunları yaşandı...”

Öğretmen 8:“...bu yıl çok zorlandık. Çocuklar anasınıfına gitmedikleri için kalem tutmada mesela çok zorlandık. Süreç bizim için çok uzadı. Davranış bozuklukları çok fazla olduğu için çocukları toparlayamadım. Zor oldu ilk zamanlarda oyunla geçtiğimiz süreçte onlara zaman ayıramadım. Veliler önceden daha kolay iletişim kurabilirken o adapte sürecince velilerden tam destek alamadım. İletişim kopukluğu oldu. Çocuklardaki davranış sorunları vardı, çocuklarda okul kültürü yok hatta öğretmen yerine abla, abi kelimelerini kullanıyorlar hala...”

Öğretmen 10:“...öncelikle taşıma merkezi bir köy okulunda görev yaptığımı belirtmek isterim. Bizim okulumuzda birinci sınıfa başlayan çocukların yüzde sekseni okul öncesi eğitim almamış çocuklardan oluşuyor. Bu sebeple

okula uyum sürecimiz merkez okullara göre daha geniş bir zamana yayılmaktadır. Bu eğitim öğretim yılında da farklı sorunlarla karşılaştığımı söyleyebilirim. Fakat sebebini tam olarak pandemiye bağlamak ne kadar doğru olur bilemiyorum. Uyum sürecinde bazı öğrencilerin arkadaşlarından çekinme, onlarla oyun oynamama gibi isteksizlik gözlemlediğimi söyleyebilirim. Okula gelme konusunda da isteksizler. Okula erken gelmek onları zorladı. Öğretmeni ve arkadaşlarıyla konuşmayan onlarla iletişime geçmeyen öğrencilerim var. Okuldayken eve geri dönmek isteyen ağlayan annesini özlediğini söyleyen öğrencilerimiz var. Daha eşyalarına sahip çıkamayan, toparlayamayan öğrencilerim var. Bu tür sıkıntılar yaşadık...”

Öğretmen 13:“...anasınıfında olmadığı için akademik olarak zayıftılar. Mesela ben bir yada bir buçuk ay kağıt kesmekle geçti. Normal harflere geçiş köy okullarından daha da geç oldu. Hem sınıf hem de okula geldiklerinin bile farkına varmadılar. Daha öncesinden sınıf görmedikleri için izin almadan veya işlerini bitirmeden mesela ben buna evde devam edebilir miyim gibi bir şey devam ettirme arzusu içine girmediler. Basit bir kağıt parçası da olsa, küçük bir oyun olsa hep evdeki gibi kendi isteklerini söyleyip bütün herkesi yönlendirebileceklerini düşünüyorlardı. Çünkü uyum içerisinde topluluk içinde hiç bulunmadıkları için basit bir oyunda bile yönergeleri takip edemiyorlardı. Kurallı oyun hala oynatamıyorum. Üç ay geçti tek oynadıkları oyun yakalamaca. Daha önceleri oynattığımız öğrettiğimiz mendil kapmacalar, yağ satarım bal satarımlar, ya da bezirganbaşı gibi oyunların hiçbirisi çocuklar için şey değil sadece bir iki dakikadan sonra oyun bozuluyor. Birinci sınıfların üzerinden üç ay geçti hala kendi istedikleri şekilde oyun oynamak istediklerinden beş dakika kadar ancak oynatabiliyorum. Sonra çocukları serbest bırakıyorum. Ancak kilit gibi düşünmeden oynanan koşma oyunları gibi oyunlar üzerine yoğunlaşıyorlar. Tablet ve telefona o kadar alışmışlar ki beyaz tahtayı bile parmaklarıyla yer değiştirebileceklerini düşünüyorlardı. Bir büyük beyaz tahtayı tablet gibi görebiliyorlardı. Bilgisayarda bile youtube’a girip standart şeyleri açıp yazıyorlardı. Yani bir ila bir buçuk ayımız sınıf ortamının neye benzediğini hatırlatmakla geçti. Zorlu bir süreçti. Şu an yeni yeni sınıf kuralları oturmaya başladı ve tam olarak da daha oturmadı. Çocuklarda okul kültürü olmadığı için okulumuz taşınmalı okul ve taşımının getirdiği sorunlar, kışın getirdiği sorunlar, yemekhanenin olduğu sorunlar, ortaokulla beraber olduğu için altı saat bitince yedinci saati beklemenin getirdiği sorunlar var. Sorunları listelesek çok fazla sorun var...”

Pandemi Sonrası Okula Yeni Başlamış Olan Öğrencilerde Gözlemlenen Adaptasyon Sorunlarına İlişkin Bulgular.

Pandemi süreci çocukları etkilemiş olabilir ama pandemi sürecinden ziyade elektronik ortamların yanlış kullanılması ön plana çıkmaktadır. Özellikle tik tok, instagram, youtube gibi uygulamaların çocuklar üzerindeki etkisini yadsınamak doğru olmaz. Öğrenciler üzerindeki adaptasyon sorunun temelini teknoloji bağımlılığı oluşturmaktadır. Öğrenci oyuna daldığı için ister istemez bulunduğu ortamda fikren uzaklaşmaktadır. Bu da sosyalleşmenin önüne geçmektedir. Öğretmenlerin konuya ilişkin görüş ve düşünceleri aşağıdaki gibidir:

Öğretmen 2:“...ben bu davranış bozukluklarının nedenleri olarak ilk veli toplantısında şunu söyledim. En büyük tespitim çocuklarda akran zorbalıkları üst seviyeydi. Oynamasını bilmiyorlar sadece oraya buraya koşturup duruyorlar. Grup halinde hareket etmesini bilmiyorlar. Evde çocukların bireysel oyun oynadıklarına bir işaret bu. Bir telefon ya da bir tablet, bilgisayar oyunu olarak düşündüm ve velilere de bunu söyledim. Kesinlikle çocuklardan telefon, tablet ve bilgisayarı uzak tutuyoruz. Ben istemediğim sürece verdiğim konular haricinde çocuklarımızı bu tür dijital ortamlara sokmayacağımızı söyledim. Çünkü en önemli tespitim buydu. Çocuklarımız bireysel oyunlar üzerinde birlikte hareket etmedikleri için okulda da nasıl davranacaklarını bilmiyorlardı. Ve akran zorbalığının en büyük sebebi bu savaş içerikli oyunlar olduğu için böyle bir uygulama yaptım ve de başarılı oldu...”

Öğretmen 3:“...Mesela ben birkaç velime neden arkadaşlarına karşı şiddete meyilli olduğunu sorduğumda evde ablasına da öyle dedi. Ev ortamında yaptığı hareketleri okulda da normal düşündükleri için okulda da devam ettirenler var. Bu bence anasınıfına gidememiş olmaları da etkili. Pandemi sürecinde evde enerjilerini sürekli atamadıkları için bu yönde harcadıklarını düşünüyorum. Yani hiperaktiflik de diyebilirim. Birde şöyle aileler yeni çocuklarının her istediklerini hemen yaptıkları için çocuklar doyumsuz. Bir oyun oynanacak mesela benim dediğim olacak, ilk ben yapacağım gibi. Bence ailenin yetiştirme tarzı etkili olduğundan küsüp giden öğrenciler oldu. Pandemi sürecinin etkisi çok fazla oldu. Çocuklar okula gidemedi, evde kalmak zorunda kaldı. Evde de sıkıcı geçti tabi, okuldan uzak kaldı. Telefon ve tablete yönelenler oldu. Aile yeterince ilgilenemedi...”

Öğretmen 5:“...bir kere ana sınıfına gitmediler. Pandemiden dolayı evdeydiler okul yaşına kadar. Bu nedenle adaptasyon sorunu yaşadık. Kardeşlerinden başka çocuk görmediler. Evin içindeki bireylerden başka kimseyle görüşmediler. Tek çocuk olanlarda sıkıntı oldu. İletişime hiç geçmediler. Okula uyumu bu çok zorlaştırdı. Özellikle ilk çocuklarda yaşadık bu durumu. Kardeşi olsa bile büyük yani ilk çocuk olması okula gelmesi sorun oldu gelmek istemediler. Onlarda en çok sorunu yaşadım. Yaşı da bu sorunlar arasına alabiliriz. Küçük olanlar var mesela ay

olarak. Boy olarak da parmak kasları olarak da gelişmedikleri için bunları sınıfta geri planda tuttum. Hala da gelişmedi. Üç tane öğrencimde sıkıntı yaşıyorum. Ben onların gelişebileceğini düşünmüyorum. Bence onların bu dönemde anasınıfına gitmesi gerekiyor parmak kaslarının gelişimi, uyumun gelişimi, kendini ifade edebilmenin gelişimi için. Eğitimli ise okuma yazma biliyorsa, malesef okuma yazma bilmeyen veli sınıfımda çok. Bunun zorluğunu çok yaşıyorum. Ödevlerine yardımcı olma konusunda bana yardımcı olmuyorlar. Sadece bazı öğrencilerde benim öğrettiğimle kalıyor sınıfta. Bu da okuma yazmada geri planda kalmalarına neden oldu bazıları hiç ilerlemedi. Bazılarının telefonlarına bilgilendirme mesajı attığımda bana telefonla geri dönüyorlar. Sen ne diyon hoca biz okuma yazmayı bilmiyoruz. Bunları yaşıyorum maalesef. Telefon var ama sadece konuşmak için yani...”

Öğretmen 9:“...bu öğrencilerin aileleri ile görüştüğümüzde ailelerin covid nedeniyle çocuklarını okula gönderme konusunda fazla tedirgin ve endişeli olduklarını gördüm. Bu endişenin çocukları olumsuz etkilediğini düşünüyorum. Çünkü velilerim sürekli gönderiyim mi göndermeyim mi bir gün gönderiyim bir gün göndermeyim gibi tedirginlik yaşamamasından dolayı çocuk da tam olarak adapte olamıyor. Gün geliyor iki gün gelmiyor ve çocuk okulu benimseyemiyor. Sanki okul onun için güvensiz bir ortam, hastalık kapacağı bir yer gibi görünüyor. Bu da çocuğun okula uyum sürecini zorlaştırıyor. Bir de çocuklar iki sene kadar evlerinde ekran karşısında vakit geçirdiler. Etraflarındaki komşularıyla yaşlılarıyla iletişim kuramadıkları için iletişim sorunları, dikkat dağınıklığı gibi sorunlarla karşılaşıldı...”

Öğretmen 12:“...ben kendi durumum için konuşayım. Köy çocukları diğer çocukların birçoğu kendi evlerinin kenarında mahalle kültürü olmadan büyüyorlar. Genellikle her yıl bütün çocuklarda görürüm bunun gibi şeyler. Bütün hayatım köylerde geçtiği için ama bu sene aile ortamında da büyümemişler gibi. Aslında eve kapandık ama sanki tek başlarına kapanmışlar. Anne baba ilgilenmemiş diyemem. Maddi durumu kötü öğrencim yok ama derdini kelimelerle anlatmaya çalışan öğrencim de çok yok. Yanıma kadar gelip benim bir tarafımı çekerek dikkat çekmeye çalışan dillerinde bir sürü parazit kelime olan şey, bir şey yani öznesi yüklemi olmayan cümleler kuruyor çocuklar. Yani şeyi şey yaptı gibi. Onun ne dediğini anlamak için kısık sesli olduğundan doğru anlamak için üç kere falan tekrar ettiriyorum. İletişim olarak çok fazla sıkıntı var. Normalde çocuklarda çok sık görüyorduk ama bir aile ortamında ilk defa hissettim...”

Pandemi Sonrası Okula Uyum Sürecindeki Etkilerine İlişkin Bulgular.

Pandeminin en büyük etkisi sosyalleşme olmuştur. Çünkü çocuklar bu enerjilerini atmaya yer bulamamışlar arkadaş ortamlarına girmemişler, birbiriyle ilişki kuramamışlardır. Bu da onları sosyal yönden eksiye almış olmaktadır. Evlere kapanmak zorunda kalan öğrencilerde, kendilerini ifade etmede bozukluklar vardır. Bu durum davranış bozukluklarına da yansımaktadır. Aynı zamanda kötü söz söyleme davranışları da görülmeye başlamıştır. Bu süreçte aileler genelde korkmuşlar ve genel olarak yakın köylü ve akraba olmalarına rağmen aileler birbirlerine gitmemişlerdir. Ailelerin birbirlerinden uzaklaşmaları durumu sınıf ortamına da taşındığından asosyalite kendini göstermiştir. Öğretmen görüşlerinden ortaya çıkan değerlendirme bu yöndedir. Aşağıda görüşler aktarılmıştır:

Öğretmen 1:“...Oyunlarla beraber onların yaş seviyelerine göre hareket ederek çocuklarımızın adapte olmasını sağladık. Ben birkaç örnek vermek istiyorum. Örneğin soyut kavramlar çocuklar için bu dönemlerde çok fazla. Bir harf, bir sayı gibi. Ben harfleri ve sayıları kişiselleştirdim, çocuklaştırdım. O harfler ben oldum, değişik kostümler giyerek onları konuşturarak harflerin yerine geçtim. Aslında ben harflerin yerine geçerek harflerin konuştuğunu onların çocuklara hitap ettiğini göstermeye çalıştım. Böylece çocuklar bu soyutluktan kurtuldular. Aslında sürekli böyle olması gerekiyor ama konular ilerledikçe her zaman rolleştiremiyorsun, oyunlaştıramıyorsun. Fakat bu uyum sürecindeki çocuklarla olan yakın temasım ya da çocuklarla olan etkinliklerim, çocukların uyum sürecini azalttığı gibi çocukların daha kolay öğrenmelerine sebep oldu. Aslında pandeminin bir artısı. Düşünce insan çözüm yolu arıyor, çıkar yol arıyor. Ben de böyle bir çıkar yolu buldum. Ben pandeminin olumsuz yönlerini çok gördüm zaten çocuklar bireysel yaşamları olduğu için bencil yaşam diyorum ben buna sadece kendileri evde, kendi çevrelerinde ve kendileri yapabilecekleri kadar hiç eleştiri almadan hiç öz eleştiri yapmadan çocuklar bir sosyalleşme, bir eğitim içine girdiler geçen sene. Bu sene de çocuklar birden disiplin altına girince bundan kolay kolay sıyrılamadılar. Pandeminin en büyük zararı bu çocuklara. Ben duygusuyla geldi hepsi. Hep birebir ilgilenilmiş çocuklarla ama toplum içine katıldıkları zaman ne yapacaklarını şaşırıyorlar. Bu en olumsuz yanı. Fakat benim bulduğum yöntemleri düşünerek iyi ki bu yöntemi bulmuşum, iyi ki pandemi olmuş belki kullanmayacaktım. Kullandığım için artı olarak değerlendirebiliriz. Başka da ekstra bir artısını düşünmüyorum genellikle olumsuz yönleri var bizim için. Bu şekilde dile getirebilirim...”

Öğretmen 4:“...Pandeminin okula uyum sürecini zorlaştırdığını düşünüyorum. Uzun bir süre uzak kalınca öğrenciler okul kurallarını unuttular. Tabi 1.sınıflarda o dönemde zaten okula gidemiyorlardı ama anasınıfına gidebilirlerdi. Anasınıfından da uzak kaldılar. Okula uyumu öğrenemediler, sınıfta nasıl davranılacağını öğrenemediler, arkadaşlarıyla nasıl oyun oynayacağını öğrenemediler. Sosyal olarak ilişki kuramadı, sırasını

beklemedi. Hep evde nasılsa onun istediği olduğu için okulda da kendi istediği olsun istiyor ilk önce. Ben bunun nedenini okulu göremediklerinden dolayı olduğunu düşünüyorum...”

Öğretmen 6:“...Sosyalleşme yok. En büyük etkisi bu bence. Arkadaşlarıyla oyun kurma yok. Bahçede oyun oynamayı bilmiyor çocuklar. Çocuk okula gelmek istemiyor, veliye soruyorum çocuğun hiç arkadaşı yokmuş. Bu tarz velilerden duyuyorum. O yüzden çocukların kendi yaş gruplarıyla olan ilişkilerinde sıkıntılar var. Ve içeri kapanmadan dolayı. Ben aslında sınıfta ve yaşlılarından görerek öğrenmeyi benimsiyorum. O ortam olmadığından çocuklar çok soyutlanmış. Köyde şartlarımız çok dağınık yerleşmiş ama bence etkisi var. Özellikle okulun önemini çok iyi gördüm...”

Öğretmen 7:“...Uyum süreci uzadı. Bunların çoğu anasınıfına gitmediler. Kuralları bilmedikleri için. Bir de veliyle çok fazla görüşemiyoruz. Temas edemiyoruz. Whatsup’tan yönetiyoruz. Bir kere toplantı yaptık. Ondan sonra sık toplantı yapamıyorsun. Bireysel aradım veliler beni yanlış anladı. Neden yanlış anladın diyorum. Benim çocuğum okuyor diyor. Mesela ilk ses grubunda oldu. Anne diyor ki "a" yaz kızım, "l" yaz kızım diyor bana hocam çocuk yazıyor diyor. İletişimde kopukluklar oluyor. Bunu sizde yaşamışsınızdır. Sınıf kapanınca benim çocuğum okuyor diyor...”

Öğretmen 8:“...Bizim öğrencilerimiz köylerde yaşayan öğrenciler olduğu için tamamen izole olmadılar bunu söyleyemiyoruz. Sosyalleşme konusunda sıkıntı yaşayan çok öğrencim olmadı. Sadece bir öğrencim var. Bu öğrencimin de ailesinin covid nedeniyle endişeleri olduğu için uyum sürecini sıkıntılı geçirdiğini düşünüyorum. Çocukların bu süreçte tablet, telefon gibi araçlarla fazla vakit geçirmeleri onların dikkat dağınıklığı, odaklanma gibi sorunlar yaşamasına neden olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca bu cihazlar çocukların ders tekrarlarında da sıkıntılara yol açtı...”

Öğretmen 11:“...Çok aşırı etkisi oldu. Ben birinci sınıf olduğum için benim için nispeten olumsuz zekilerini gidereceğimiz zaman içinde. Ama 2.3.sınıfları düşünemiyorum. Çünkü bu sınıflarda okuma yazma bilmeyen öğrenciler var. Çünkü onlar bu ortamda uzaktan eğitimi de doğru alamadılar. Kendi açımdan hasarları telafi edebilir durumdayım. Ama bugün 4.3.2.sınıflar zor...”

Pandeminin Öncesi Ve Sonrası Okula Uyumu Aşmada Kullanılan Yöntemler Ve Farklılıklarına İlişkin Bulgular.

Öğretmenlerin bu iki kıyaslama ile ilgili görüşleri değerlendirildiğinde öncesi ve sonrası eğitim- öğretim çalışmalarında değişiklikler olmuştur. Kimi öğretmen kendini güncelleme ve okumaya başlamıştır. Öğrencilerin mevcut durumdan daha az hasarla çıkmaları için gerekli yöntem ve tekniklere baş vurdukları ve başarılı olup etkisini de gördükleri aşıkardır. Pandemi öncesi planlarında uyum sorunu yaklaşık bir haftada yapılırken pandemi sonrasında ise kimisinde bir aydan fazla kimisinde de üç aya kadar adaptasyon sorununun sürdüğü görülmektedir. Öğretmenlerin birçoğunun şikayetleri sosyalleşme olduğu için onları daha çok grup çalışmalarına, arkadaşlık ilişkilerine yönlendirici çalışmalar yaptıkları görülmüştür. Pandemi öncesinde çocuklara bir kere görsellerle ilgili şeyler göstersem yeterli oluyorken, pandemi sonrasında inatla kurallara uymak istemeyen öğrencilerin olduğu göze çarpmıştır. Kurlsızlık başladığından dolayı da öğretmenler düzen kurmada değişik yöntemler kullanmışlardır. Örnek olarak dersleri anlatırken özellikle sesleri verirken basit yöntemlerle öğrenciler alıyorken pandemi sonrasında videolar, şarkılar ve tekerlemeleri kullanılmıştır. Onların dikkatlerini çekebilmek için farklı şeyler bulmaya çalışmışlardır. Konuyla ilgili görüşler aşağıdaki gibidir:

Öğretmen 2:“...Farklılık gösteriyor. Çünkü her yiğidin yoğurt yiyişi farklıdır deler. Pandemiden sonra her öğretmen kendine bir yol çiziyor. Bu da farklılıklara neden oluyor tabi ki. Olumlu yönlerinden ziyade olumsuz yönleri daha çok ön plana çıktı. Çünkü sosyalleşme en büyük sıkıntı. Yani çocuğu okula adapte etme şu an ki en büyük sorun. Adapte etmeye çalışıyoruz. Bu da bizim kullandığımız yöntemleri değiştiriyor. Çünkü çocuk bize hazır halde geliyordu ana sınıfından. Şimdi ise hazır gelmeyince biz de sosyalleşme babında yöntemleri tercih ediyoruz. Akran dayanışması tarzı yöntemleri kullanıyoruz. Zaten bu pandemi sürecinin uzaması bizi farklı kanallara sevk etti. Çocuklarla iletişim kurabileceğimiz, onları etkinlikler içine dahil edebileceğimiz, onların seviyesine inebileceğimiz etkinlikler seçmeye başladık. Özellikle çocuklarla beraber oyunlaştırma tarzında etkinliklere ağırlık verdik. Ve bu şekilde biraz daha uyum süreci kısaldı diyebilirim. Çocuklar daha da mutlu oldu. O gerginliklerini attılar. Hatta okulun ilk günü ağlayan çocukların okuldan gitmek istemediklerini dile getirmişlerdi. Bu da benim için çok güzel dönütler oldu. Bu yüzden çocuklarımız oyunlarla beraber yetiştirilmesi ve adaptasyon sürecini tamamlamaları gerekmektedir...”

Öğretmen 3:“...Evet farklılık gösteriyor sınıfta uyguladığım yöntemler. Pandemi öncesinde ben birini tanıtmaya oyunu oynamıyordum. Önceden anasınıfına gittikleri için korkmadan birbirlerini tanıyorlardı ve maskesiz oldukları için birbirlerinin yüzünü tam gördükleri için daha kolay uyum sağlamışlardı birbirlerine, zorlanmıyorlardı. Ama

şimdi tahtaya çıkarıyorum bir öğrenciyi diğerleri onun adını bilmedikleri için ona "bu" diye hitap ediyorlar. Böyle yapmasındalar diye öğrenciyi tanıtıyorum. Bunu sık sık oynuyorum çünkü hala daha adını öğrenemediler. Maskeli olduklarından dolayı onlarla tanıma oyunları oynuyorum. Sürekli isimleriyle hitap ediyorum çocuklara. Diğerleri de öğrensin diye birbirinize isimleriyle hitap edeceksiniz diyordum. Pandemi öncesinde ilk bir haftada öğretiyorduk böyle bir sorun yoktu. Okuma aşamalarımızda da farklılık gösterdi. Okuma çalışmalarımızda da oldu. Sesler çıkışlarda sıkıntı yaşadık. Ben maskeyi açıyordum çocuklara kapattırıyordum. Ben söylüyordum ama çocuklar söylediğinde ben göremiyordum. Bu yüzden maske aç kapa oyunu oynadık. Ben açıyordum onlar kapatıyordu onlar açıyor ben kapatıyordum. Çocuklarda alıştı artık ben sesi anlamadığım zaman maskemi kapatıyorum çocuk hemen maskesini açıyordu. Öncesinde maske diye bir şey olmadığı için böyle bir sıkıntımız yoktu. Olumlu yönleri var. Farklı öğretim yolları bulduk. Mesela çocukların telefonlarına ben ailelerine bir tane öğretim programı, okuma yazma programı gönderdim. Bu ücretsiz bir uygulama hani paralı olursa hepsi yüklemeyi diye bu ücretsiz bir programdı. Bunu yüklediler çoğu buradan her gün okuma yazma çalışmaları yapıyorlar. Öğrendiğimiz sesleri de öğrenmediğimiz sesleri de yapıyorlar. Buda aileler için de daha kolay oldu. Çünkü aileler ses sistemini bilmiyor hepsi alfabe yöntemini biliyor. Toplantıda da söyledim. Onlar cümle yöntemini biliyorlar. Mesela biz "yii" diyorsak onlar "ye" diyor. Bu durumun önüne geçmek için bu programı yükledim onlara. Televizyonda bazı programları izlemelerini istiyorum çizgi filmler de öğretici olduğu için istedim. Pandemi de televizyonun da bağımlılık durumunu artırdığını düşünüyorum. Olumlu olarak teknolojiye ilgi artsa da çocuklara tablete televizyona bağımlılığın olumsuz oldu..."

Öğretmen 4: "...Bu süreç daha zor. Yöntem olarak ben daha çok paylaşmayla oyunlarla gruplaştırmayı denedim bu dönemde. Daha çok grup halinde yaptırdım ve anlamlandırdım. Önceden sınıfta ilerliyorduk ama bu yıl daha çok sosyalleşme olsun diye grup çalışmaları yaptım. Bir olumlu süreci de var. Velilerin çok iyi telefon kullandıklarını gördüm herkesin elinde var. Şuan çok rahat ödevlerimi toplantılarımı internet üzerinden çok rahat yapabiliyorum. Ben zaten çok fazla maske taktım. Çocuklarda maske takma olayı yoktu. Sonra yeni yeni maskenin önemiyle ilgili etkinlikler yaptık..."

Öğretmen 6: "...Pandeminin tek olumlu yönü teknolojinin girmediği dağ köylerine teknolojinin girmesi. Ama maalesef benim için bu teknolojiyi çocuklarına doğru aktarabilen sadece iki aile yapısı var. Onun dışında herkes hatta benim yanımda bile ceplerinden telefonu çıkarıp ellerine veriyorlar. Hani çocuk konuyu dağıtmasın bizi konuşurken bölmesin diyenlere dedim benim yetiştirdiğim gibi çocuklarınızı yetiştirin ben çocuklarıma haftanın beş günü tableti yasakladım hafta sonlar belli saatlerde serbest bırakırım diye. telefon ise tamamen yasak zaten. Velilere söyledim ama 2 veli 3'e çıktı geri kalan velilerin çocukları aşırı şekilde kullanmaya devam ediyorlar. İyi yanları var. Artık whatsapp gruplarında çocuklara ödevler, ders tekrarları, işlediğimiz konular ve soruları daha rahat gönderebiliyoruz. İşlediğim konuyu whatsapp grubundan öğrencilerime velilere gönderiyorum en azından bugün okulda ne yaptın sorusunu karşılama alamazlarsa benden öğrencileri için biraz daha çocuklar üzerinde denetim sahibi olabiliyorlar. Velilerimiz genellikle çiftçi olduklarından onları daha iyi hazırlamaya çalışıyorum. olumsuz tarafı ise tonla. Sanki ailesinde hiçbir değer görmemiş gibi eve kapanıp gelişmeye çalışmışlar. Çocuklar değer yargıları olmadan geliyorlar. Eskiden ailenin yaptığı şeyi şimdi anasınıfları üstlenmiş durumda. Fakat iki senedir anasınıfı olmadığından dolayı çocuklar bu değer yargıları olmadan geliyorlar. Aslında çok küçük değiller. Tam öğrenme çağındalar ama izin almak, arkadaşının eşyasını kendi eşyası gibi kullanmak, uyarı yaptığında nedenini anlamakta zorlanıyorlar. Çünkü ev ortamında istediği zaman istediği hemen yerine getirilmiş. Burada sırasını bekleyemiyorlar. Ben uzun samandır birleştirilmiş sınıf okutuyordum şimdi ilk defa müstakil sınıf okutuyorum. Dolayısıyla hayatımda her şey değişti diyebilirim. Teknolojiyi çok yoğun kullanıyorum. Daha demokratik bir ortam oluştu sınıf ortamında. mümkün olduğu kadar teknolojiyi iyi kullanmaya çalışıyorum. Çocuklar arasında adaletli olmaya çalışıyorum. Hiçbir öğrencimi diğerinden üstün tutunuyorum. Onları kendi içinde bir bütün olmasını istiyorum. Ben değil biz mantığıyla hareket etmelerini istiyorum. Her gün biz bir bütünün parçasıyız diye konuşuyoruz. Teknolojinin yaygınlaşmasından başka bir olumlu yönü yok bence. Konu eğitim olunca örgün eğitim olmalı..."

Pandemi Sonrası Adaptasyon Sorununu Çözmek İçin Sınıfta Yapılan Etkinliklere Ait Bulgular.

Öğretmenler öğrencilerdeki öğrenme eksikliklerini giderebilmek için sınıf içinde değişik yöntemlere başvurmuşlardır. Bunlara örnek olarak öğrenci devamının sağlanması, sınıftaki oturma planının ve düzeninin değiştirilmesi, hece tamamlama çalışması yaptırılması, oyunlar oynanması, harflerin seslendirilmesi gibi çalışmalar görülmüştür. Konuyla ilgili fikirlerden bazıları aşağıda bulunmaktadır:

Öğretmen 1: "...Ben genel olarak öğrencilerin sosyalleşmesine yönelik etkinlikler yapıyorum ve birliktelik aşılama çalışıyorum. Bunu nasıl yapıyoruz. Mesela bir etkinlik yapacağımız zaman bunu hep beraber yapmaya çalışıyoruz. Yani bir kişi bitirmeden diğerini bekliyoruz. Bu şekilde çalışmalar yapıyoruz. Uyum sağlamaya çalışıyoruz. Daha sonra arkadaşınınkini tamamlama etkinliği yapıyoruz. O "e" ile başlıyor diğeri "l" ile başlıyor "el"

"ela" ile devam ettiriyoruz. Harfleri tamamlatmaya çalışıyoruz. Bunu büyük küçük harf yazımında da yaptırdım. Biri küçük "e" yapıyor diğeri büyük "e" yapıyor. Bu koordinasyonu sağlamaya çalışıyoruz. Bu şekilde gerçekleştiriyorum. "l" ile başlıyor "el" "ela" ile devam ettiriyoruz. Harfleri tamamlatmaya çalışıyoruz. Bunu büyük küçük harf yazımında da yaptırdım. Biri küçük "e" yapıyor diğeri büyük "e" yapıyor. Bu koordinasyonu sağlamaya çalışıyoruz. Bu şekilde gerçekleştiriyorum..”

Öğretmen 4:“...sayıları kişiselleştirdim. Konuları kişiselleştirdim. Sayılar bir dede oldu. Rakamlar çok sevdikleri bir arkadaşları oldu, annesi oldu. Ben anneleri oldum. O harflerle birlikte sınıfı ziyaret ettim. çocuklar benim farklı ses tonlarımla daha çok dikkatini vermeye başladılar. Daha hızlı bir öğretim süreci oldu benim için. Böyle söyleyebilirim. Bildiğiniz klasik yöntemler, oyunlaştırma yöntemlerinden hariç kişiselleştirme yöntemini kullandım. Rol yapma yöntemini kullandım. Genel olarak diyebileceklerim bunlar. Ekeleyecek olursam bu dönemin uzun süre devam edeceğini düşünüyorum. Hani tekrar böyle pandemi süreci uzarsa hala bir kapanma durumu olacağı bir risk. Bunu düşünerek de hareket etmek lazım. Sanki kapanacakmış gibi çok hızlı konu anlatarak değil de, çocuklarımızı bu tarz süreçlere hazırlayarak konuları işlememiz lazım. Çocukların kendi kendine yetebilmesi için çözüm yollarını aramamız. Bu yönde çalışmalar yapmamız lazım. Çünkü çocuklar kendilerine yetemiyorlar. Çantasını toplayamıyor, kalemlerini sürekli döküyor. Verdiğim sorumlulukları sürekli unutuyor. Tabi ki bu süreçte öğretmen, anne, baba destek olduğu zaman, olmadığı zaman çocukların nasıl hareket etmesi gerektiğini onlara bir şekilde anlatmamız lazım. Onları bu şekilde dizayn etmemiz lazım. onlara farklı bir rol model oluşturmamız lazım. Kendi başarısına bir şeyleri yapabileceklerini onlara pekiştirmemiz lazım...”

Öğretmen 6:“...öncelikle veliyle işbirliği içinde olduk. Bu işlerimizi biraz kolaylaştırdı. okula gelme konusunda isteksiz olan öğrencilerin velileriyle konuştuk. Bu konuda öğrenciye baskı uygulamaları gerektiği, okula güvenle gelmesi gerektiği, okulda öğrenmenin ve arkadaşlarıyla vakit geçirmenin ne kadar iyi bir şey olduğunu anlatmalarını istedik. Evde tablet ve telefonlarla geçen zamanı kısıtlamalarını söyledik. oyuna katılmak istemeyen öğrencilerimi çok zorlamadım onları da zamana bıraktım. Olumlu dönütler de aldım...”

Öğretmen 7:“...sınıfımda ekstradan okula devamlılığı sağladım. Önemli olan bu. Velilerle iletişim halinde olduk. Bu dönemde elbette sağlık problemi oldu zaman zaman. Bir de grup yapmaya çalıştım. Sınıf hem “u” şeklinde ehem de küme yöntemi yaptım. Etkisini gördüm. Şimdi iç içe iki tane “u” yöntemi yaptım...”

Öğretmen 11:“...oyun etkinliklerine, hep birlikte yapılabilecek etkinliklere daha fazla yer verdik. Bu sayede eğlendiklerinden dolayı daha kolay öğrenme ve uyum gerçekleşti. Oyun etkinliklerine daha fazla yer verdik...”

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, pandemi sonrası öğrencilerin okula uyum süreçlerinin öğretmen görüşleri doğrultusunda tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda içerik analizi yöntemiyle hazırlanan bu çalışmada 13 öğretmenle yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmış ve aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir. Buna göre;

Pandemi sonrası okula yeni başlamış olan öğrencilerde; genel anlamda davranış bozukluklarının olduğu, iletişim probleminin yaşandığı, akademik olarak hazır bulunuşluklarının olmadığı, asosyal bir yapılarının olduğu, kuralsızlıkların çok fazla yapıldığına dair görüşlerin ön plana çıktığı görülmektedir. Bu tür uyum sorunları öğretmenlerin görev yaptıkları okulun konumuna göre, türüne göre de değişiklik gösterebilmektedir.

Pandemi süreci çocukları etkilemiş olabilir ama pandemi sürecinden ziyade elektronik ortamların yanlış kullanılması ön plana çıkmaktadır. Özellikle tik tok, instagram, youtube gibi uygulamaların çocuklar üzerindeki etkisini oldukça fazla görülmüştür.

*Pandeminin en büyük etkisi sosyalleşme olmuştur. Çünkü çocuklar bu enerjilerini atmaya yer bulamamışlar arkadaş ortamlarına girememişler, birbiriyle ilişki kuramamışlardır. Bu da onları sosyal yönden eksiye almış olmaktadır. Evlere kapanmak zorunda kalan öğrencilerde, kendilerini ifade etmede bozukluklar vardır. Bu durum davranış bozukluklarına da yansımaktadır.

*Öğretmenlerin bu iki kıyaslama ile ilgili görüşleri değerlendirildiğinde Pandemi öncesi ve sonrası sınıfta uygulanan öğretim yöntem ve tekniklerinde değişiklikler olmuştur. Pandemi öncesi planlarında uyum sorunu yaklaşık bir haftada yapılırken pandemi sonrasında ise kimisinde bir aydan fazla kimisinde de üç aya kadar adaptasyon sorununun devam ettiği görülmektedir. Kuralsızlık başladığından dolayı da öğretmenler düzen kurmada değişik yöntemler kullanmışlardır. Dersleri anlatırken özellikle sesleri verirken basit yöntemlerle öğrenciler alıyorken pandemi sonrasında videolar, şarkılar ve tekerlemeleri kullanılmıştır. Onların dikkatlerini çekebilmek için farklı şeyler bulmaya çalışmışlardır.

*Öğretmenler öğrencilerdeki öğrenme eksikliklerini giderebilmek için sınıf içinde değişik yöntemlere başvurmuşlardır. Bunlara örnek olarak öğrenci devamının sağlanması, sınıftaki oturma planının ve düzeninin

değiştirilmesi, hece tamamlama çalışması yaptırılması, oyunlar oynanması, harflerin seslendirilmesi gibi çalışmalar görülmüştür.

*Pandeminin olumsuz yanının oldukça fazla olması olumlu yanlarının görülmesine engel teşkil etmektedir. Öğretmenlere göre olumlu yanı çocukların daima hijyenik ve temiz olmaları ve ayrıca en uzak yerlere kadar teknolojinin ulaşmasıdır. Bu ulaşım ağı sayesinde de whatsapp uygulamasının yaygınlığından kaynaklı öğretmen, öğrenci ve veli sanal anlamda her daim iletişime geçebilmektedir.

Elde edilen bulgular ve araştırma sonucu ışığında tartışılmalı durumlar:

*Eğitimin başlangıç noktası olan ebeveynlere pandemi döneminde büyük sorumluluk düşmüş. Ev ortamında birlikte kaliteli zaman geçiren, oyunlar oynayan, sosyalliği yaşayan ailelerin çocuklarının, sosyallik konusunda okula uyum süreçleri daha kolay olacaktır, sonucu çıkarılabilir. Aile bireylerinin birlikte oynayacakları oyunlarla; paylaşmayı, kurallara uymayı, düzeni, gerçekleştirecekleri aile sohbetleriyle kendilerini ifade etme becerilerinin gelişeceğini, iletişime açık bireylerin temellerinin atılacağı görüşümdedir.

*Yukarıda belirttiğim şartlar doğrultusunda bir aile içerisinde çocuklar çok fazla yalnız kalmayacak, dolayısıyla da teknoloji bağımlılığından da uzak kalacaklardır. Aile bireyleriyle birlikte olmak, beraber zaman geçirmek daha eğlenceli ve çekici olacağından, odasına geçip, telefon, tablet v.b. teknolojik cihazlarla baş başa kalmak cazip gelmeyecektir.

*Öğrencilerimizle birlikte, onların ilk eğitimlerini aldıkları ailelerinin de, annelik, babalık, iletişim, ebeveyn eğitimleri ile desteklenmeleri, daha kapsamlı ve olumlu toplumsal değişime katkı sağlamaz mı? Sorularını sormamız gerekiyor. Aile eğitimlerinin bu noktada çok önemli olduğunu ve ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

*Online olarak gerçekleştirilen eğitim- öğretim faaliyetleri bir yandan sosyalleşmeyi kısıtladığını kabul etmekle birlikte, öğretmenlerin eğitim teknolojileri konusunda kendilerini geliştirmelerini ve güncellemelerini adeta zorunlu kılmış görünür.

*Yaşanılan pandemi süreci bizlere bir kez daha öğrenmenin zorluklarıyla birlikte de olsa her ortamda, her koşulda ve yaşam boyu olması gerektiğini gösterdi. Birey ve toplum olarak her türlü koşula hazırlıklı ve kendini geliştiren, öğrenmeye açık, sorumluluk sahibi bireyler olmamız gerekliliğinin göstergesidir.

Çalışmadan elde edilen sonuçlar kapsamında aşağıdaki öneriler geliştirilebilir:

*Öğrencilerde pandeminin olumsuz etkilerini ortadan kaldıracak her türlü çalışmalar gerçekleştirilmelidir.

*Öğrencilerin anasınıfından kalma eksik öğrenmelerinin uygun zamanlamalarla ve değişik yöntemlerle giderilmesi gerekmektedir.

*Öğretmenlere ve velilere pandeminin uyum süreci hakkında bilgilendirme çalışmaları yapılmalıdır.

*Öğretmenlerin bu şekilde yaşanan salgın durumlarında A planı olabilecek eylem planlarının oluşturulması için gerekli planlamalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

Aygün ,H.E. (2019).1. Sınıf Öğrencilerinin Okula Uyumları Ve Okuma Yazma Becerilerinin Kazanımı, *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 27

Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3 (2) , 85-124

Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) Pandemisi Ve Pedagogik Yansımaları: Türkiye’de Açık Ve Uzaktan Eğitim Uygulamaları. *Auad*, 6(2), 11-53.

Cana, E. (2020).Coronavirüs (Covid-19) Pandemisi Ve Pedagogik Yansımaları: Türkiye’de Açık Ve Uzaktan Eğitim Uygulamaları, *Kırklareli Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Dergisi*, 6(2) ,11-53

Çakır, A.S.K. (2021), Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim İle Okul Öncesi Eğitimden İlkokula Geçiş Hakkında Veli Görüşleri, *Yaşadıkça Eğitim*, 35, (2), 520-545

DSO (2021). *Covid-19 Pandemisine İlişkin Güncel Veriler*. <https://Covid19.Who.Int/Table>

Ensar,F., Ve Keskin,U. (2014). İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Uyumları Üzerine Bir İnceleme, *Eğitimde Kuram Ve Uygulama*, 10(2), 459-477

- Erbaş, Y. H. (2021). Covid-19 Salgını Döneminde Eğitim: İlkokuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(2), 360-380.
- Erdoğan, N.I. Ve Şimşek, Z.C. (2014). Birinci Sınıfa Başlayan Çocukların, Velilerin Ve Öğretmenlerin Okula Uyumlarının İncelenmesi, *International Journal Of New Trends In Arts, Sports & Science Education*, 3, (2).
- Gündüz H. B., Özarslan N. (2017). Farklı Yaş Kategorilerinde İlkokula Başlayan Öğrencilerin Okul Olgunluğu Ve Öğretmen Görüşlerine Göre Okula Uyum Problemleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 212-230.
- Keles, O., Tas, I. ve Aslan, D. (2016). Metaphor perceptions of pre-service teachers towards mathematics and mathematics education in preschool education. *Educational Research and Reviews*, 11(14), 1338-1343.
- Tnagüner, D.(2017). Okul Öncesi Eğitim Almış Ve Almamış İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Uyum Düzeyi Ve Anksiyete Düzeyi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- Ummanel, A. (2017). Metaphorical perceptions of preschool, elementary and secondary school children about science and mathematics. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 13(8), 4651-4668.
- Üstündağ, N. (2014). İlkokul Birinci Sınıf Uyum Ve Hazırlık Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi.
- Varışlı, B. (2021). Pandemi sürecinde eğitimin dönüşümü: çevrimiçi eğitimin sosyolojik yansımaları. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 9 (26) , 237-249 .
- Yirci, R. Özdemir, T.Y. (2021). Covid-19 Pandemisinin Sosyoekonomik Ve Psikolojik Göstergeleri İle Türk Eğitim Sistemi Üzerindeki Etkileri, *Tarih Okulu Dergisi (TOD)* 14(53), 2440-2466.
- Yolera, S., ve Tanış, H.M. (2014). İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Uyum Düzeylerini Etkileyen Değişkenlerin İncelenmesi, *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 4 (2), 130-141